

**NO+VIOLENCIA
MASCLISTA**
DESEMMASCAREM-LA!

Guia docent

ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
Educació secundària obligatòria

1.

Aproximació a la coeducació i l'equitat de gènere

MAPA DEL MATERIAL DEL PROGRAMA DE FORMACIÓ

	PRIMÀRIA	SECUNDÀRIA
1 Aproximació a la coeducació i l'equitat de gènere	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES
2 Construcció de models alternatius de masculinitat i feminitat	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES
3 Relacions afectives i sexuals saludables	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES
4 Tolerància zero a la violència masclista i relacions abusives	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT
	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES	MÒDULS DE FORMACIÓ PER A LES FAMÍLIES

SUMARI

	SECUNDÀRIA
1 Aproximació a la coeducació i l'equitat de gènere	ACTIVITATS DIDÀCTIQUES PER A L'ALUMNAT

Introducció	3
Índex d'activitats	3
Objectius	3
Paraules clau i definició	3
Activitat 1: QUI ÉS QUI	4
Activitat 2: LA CAPSA	10
Activitat 3: SI NO HO VEIG, NO M'HO CREC: SEXISME A LA PUBLICITAT	13
Idees clau	18
Annex Activitat 1	19

Aproximació a la coeducació i l'equitat de gènere

60 minuts

Aquestes activitats didàctiques estan vinculades al *Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant la violència masclista entre l'alumnat* del Departament d'Educació.

Introducció

La coeducació és l'acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de les noies i els nois, per promoure així la igualtat real d'oportunitats. Cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere i el respecte envers la diversitat de l'alumnat.

Les persones, homes o dones, han de tenir els mateixos drets en tots els àmbits de la vida pública i privada.

Objectius

- Analitzar de forma crítica conceptes clau com ara estereotips, rols de gènere...
- Conèixer dones referents.
- Aprendre a detectar el sexisme a la societat.

Paraules clau i definició

- **Equitat de gènere:** distribució justa dels drets, els beneficis, les obligacions, les oportunitats i els recursos sobre la base del reconeixement i el respecte de la diferència entre dones i homes en la societat.

- **Declaració Universal dels Drets Humans (1948):** document en què se subratllen els drets humans considerats bàsics i que s'apliquen, sense excepció, a tots els éssers humans.

- **ODS:** objectius de desenvolupament sostenible, 17 mesures per a la sostenibilitat del planeta i el canvi social, entre les quals l'equitat de gènere.

- **Feminisme:** moviment nascut de les dones que fomenta l'equitat entre totes les persones, que transforma les desigualtats socials i de drets entre homes i dones.

- **Patriarcat:** forma d'organització social que assigna el poder als homes en detriment de les dones i reproduïx aquesta desigualtat en les seves relacions.

ÍNDEX D'ACTIVITATS

Activitat 1:

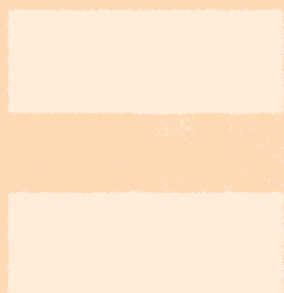
Qui és qui

Activitat 2:

La capsa

Activitat 3:

Si no ho veig, no m'ho crec:
sexisme a la publicitat

Activitat 1

Qui és qui

20 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:

- Reflexionar sobre la invisibilització social de les dones.
- Posar en valor el paper de les dones al llarg de la història.
- Conèixer referents diverses i positives entorn de l'equitat de gènere.

Descripció i desenvolupament

Per grups de 3-4 persones (8 grups en total), es reparteixen (vegeu annex) i llegeixen 3 històries de dones (segons el model "A" o "B", amb 3 històries cadascun). Seguidament, es lliura a cada grup una imatge diferent que haurà d'assignar a una de les històries anteriors (vegeu annex). Es contraresta entre els grups que tenen el mateix model d'històries la proposta de relació imatge-història.

Per acabar, es posen en comú les relacions imatge-història establertes i es corregeix l'activitat. El o la docent revela el nom de les 6 dones i es reflexiona sobre la necessitat de posar en relleu la vida de les dones perquè la història de la humanitat sigui completa i la societat reconegui i valori totes les persones que en formen part.

Rol com a docent

- Facilitar les intervencions de l'alumnat.
- Acompanyar l'alumnat perquè l'activitat es pugui desenvolupar amb èxit, assegurant que tothom entén la dinàmica.
- Fomentar un diàleg fluid i respectuós.
- Facilitar les intervencions de tot l'alumnat.
- Dinamitzar el temps.

Activitat 1

Qui és qui

20 minuts

1.1 Poseu-vos en grups de tres o quatre i llegiu les següents històries de la fitxa que us toqui:

a) Empresària tèxtil i benefactora nascuda a Roda de Ter l'any 1886. Òrfena des de ben petita, als 22 anys ja gestionava una fàbrica que havia heretat dels seus oncles. Amb el temps va adquirir més edificis industrials a l'Hospitalet de Llobregat, on va ubicar la fàbrica de filatura de cotó amb el nom de Tecla Sala, la qual va dirigir des de 1926 amb 1.200 persones treballadores. Dona amb molt de caràcter i actituds empresarials, tenia grans inquietuds socials i es preocupava per millorar les condicions del seu personal. A la fàbrica hi havia servei d'infermeria, dutxes, escola amb biblioteca, alfabetització i brodat. Va ser nomenada filla adoptiva per la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat, entre d'altres reconeixements.

b) Pintora i gran artista revolucionària mexicana. Tot i que ella deia que havia nascut l'any 1910, ho va fer el 1907 quan va començar la revolució mexicana i s'esdevingué la retirada de poder del president Porfirio Díaz. L'any de naixement d'aquesta artista és un element més que ens mostra el seu esperit de lluita amb la situació i el moment que vivia el seu país. Una dona que no va tenir una vida fàcil, a conseqüència de la salut: va patir poliomièlitis i, més tard, encara jove, un accident li va ocasionar moltes operacions quirúrgiques. La seva expressió artística projectada per mitjà de les seves obres és un reflex de la relació que tenia amb el món.

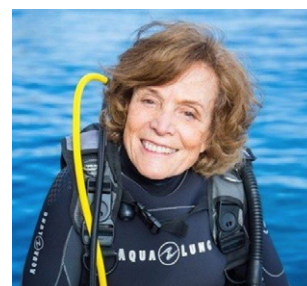
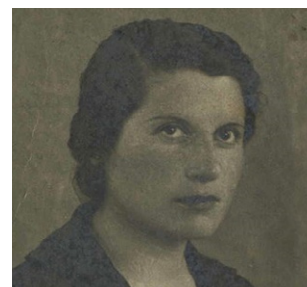
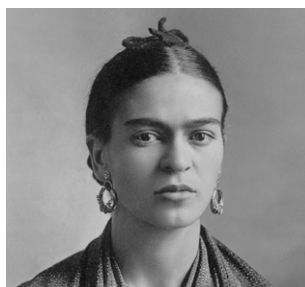
c) Biòloga marina, exploradora i autora de diferents investigacions i documentals. Primera científica, com a cap, de l'Administració Nacional Oceànica i Atmosfèrica. Ha dedicat tota la seva vida a tenir cura de la natura, més concretament, a estudiar la situació dels oceans. Ha col·laborat en estudis sobre les afectacions del petroli abocat al mar durant la Primera Guerra del Golf, o els danys provocats pels petrolers. Des de 1998 és l'autora de nombrosos documentals del National Geographic. L'any 2018 va rebre el Premi Princesa d'Astúries de la Concòrdia.

d) Amb disset anys, va rebre el Premi Nobel de la Pau. És coneguda per la seva lluita pels drets de les persones, però especialment de les dones, en una zona del Pakistan on el règim talibà prohibeix que les nenes puguin anar a l'escola. Les seves inquietuds i iniciatives l'han convertida en una activista, reconeguda internacionalment. Ha guanyat molts premis de reconeixement per la seva tasca, entre els quals ha estat la primera guanyadora del premi National Youth Peace Prize, que actualment porta el seu nom. És una gran defensora del dret a l'educació, motiu pel qual la revista *Time*, durant el període 2013-2015, va incloure-la a la llista de les 100 persones més influents del món.

e) Enginyera industrial feminista, nascuda a Catalunya (Girona), fou una dona pionera a l'àmbit de les ciències pures. Ha estat la segona dona catalana, i la tercera espanyola, que va obtenir el títol d'Enginyeria Industrial. Al llarg de la seva carrera va haver de lluitar molt i fer-se un lloc en aquest món tan masculinitzat. Des d'un principi mai ho va tenir fàcil, ja que era molt estrany que una dona fos enginyera. Havia de demostrar la seva vàlua.

f) Va estudiar batxillerat de ciències i va ser la primera dona a llicenciar-se a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona l'any 1931. Va fer classes com a professora ajudant interina a la UB i també al Liceu Garcigoy i a l'Institut Balmes. En acabar la guerra civil, el 1939, va fundar "les escoles" (n'era una, però dividida en dues ja que el franquisme prohibia l'educació mixta), perquè noies i nois poguessin continuar estudiant. Es va esforçar a transmetre'ls el seu esperit fort, raonat, emprenedor, modern i laic. L'escola va tirar endavant gràcies a la seva iniciativa i vocació, i encara es manté oberta dirigida per un dels seus nets.

1.2 Seguidament, us repartiran una imatge. Heu d'escollir quina de les històries anteriors creieu que s'hi correspon.

1.3 Un cop feta la tria, us heu d'ajuntar amb les persones d'un altre grup i preguntar-los si coneixen la persona de la vostra imatge i si creuen que correspon a la història que heu escollit vosaltres. Es tracta d'identificar qui us ha tocat. Per tant, haureu d'anar passant per tots els grups ajudant-vos entre vosaltres a descobrir quina història s'amaga darrere la vostra imatge i la dels altres grups.

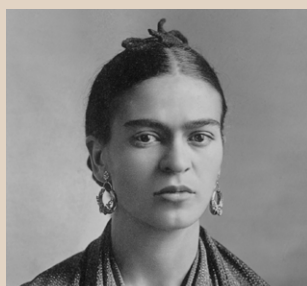
1.4 Poseu en un lloc visible la vostra decisió. Comproveu si tothom ho ha fet correctament, observant les respostes que us donarà la o el docent.

Per corregir, cal habilitar un lloc visible (sobre les taules, en un mural o bé amb un cordill penjat d'un extrem a l'altre de l'aula) on l'alumnat exposarà les relacions imatge-fragment d'història.

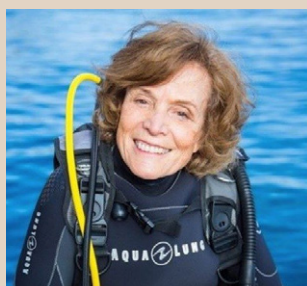
El o la docent demanarà que observin les respostes dels seus companys i companyes durant uns minuts i després donarà les solucions dient el nom de la dona i el fragment que li pertoca tot passant les imatges.

Tecla Sala Miralpeix
(Empresària)
Correspon a la història "a"

Magdalena Carmen Frida Khalo Calderón
(Pintora)
Correspon a la història "b"

Sylvia Alice Earle
(Biòloga marina)
Correspon a la història "c"

Malala Yousafzai
(Premi Nobel de la Pau)
Correspon a la història "d"

Laura Tremosa
(Enginyera industrial)
Correspon a la història "e"

Montserrat Pérez Iborra
(Directora d'escola)
Correspon a la història "f"

1.5 Podeu afegir altres dones que conegueu i escriure en què han destacat o destaquen.

Finalment, per tancar l'activitat ens posarem en cercle i obrirem un espai de debat per exposar altres dones referents que l'alumnat conegui i compartir conjuntament reflexions sobre la invisibilització de les dones, com poden ser:

- Les societats sovint funcionen amb una estructura i transmeten una cultura que limita l'accés i la visibilitat de les dones en determinats àmbits de coneixement i professionals, com el científic, l'empresarial, el polític, esportiu, etc.
- Conèixer i reconèixer totes aquestes dones referents no ens fa només persones més sàvies, sinó que ens ajuda a transformar aquestes diferències, a reivindicar els drets de les dones i la seva contribució a la societat i al desenvolupament humà.
- La història no és com ens l'expliquen; entre Pitàgores, Cervantes i Dalí hi ha hagut moltes dones revolucionàries en el seu temps i grans científiques que s'haurien de tenir en compte. Les dones han estat discriminades socialment en molts àmbits de la vida, però la invisibilització de les seves fites és la prova més flagrant d'aquesta discriminació.

A continuació, com a exemple, trobareu algunes d'aquestes dones "invisibles"...

Simone de Beauvoir: escriptora, professora i filòsofa francesa feminista (1908-1986).

Noemi Parker Fraley: treballadora en el món de l'aviació i imatge del "We Can Do!"

Hipàtia d'Alexandria: filòsofa i matemàtica a l'època de l'imperi romà, va arribar a ser directora del Museu d'Alexandria, en un temps històric en què les dones tenien poques opcions d'educació i de poder.

Hillary Clinton: política, diplomàtica i advocada, nascuda als Estats Units d'Amèrica. Va ocupar càrrecs com el de secretària dels Estats Units d'Amèrica.

Silvia Federici: escriptora, professora i activista feminista italoamericana. En els seus treballs conclou que el treball reproductiu i assistencial que fan les dones és la base sobre la qual se sosté el capitalisme.

Rosa Parks: figura important del moviment pels drets civils als Estats Units d'Amèrica, coneguda especialment per haver-se negat l'any 1955 a cedir el seient a un home de pell blanca i moure's a la part del darrere d'un autobús, en la zona destinada als passatgers de raça negra.

Maya Angelou: escriptora, poeta, cantant i activista pels drets civils nord-americans. Va publicar set autobiografies, tres llibres d'assajos i diversos llibres de poesia.

Simone Veil: advocada i política francesa, supervivent de l'Holocaust. Va ser la primera dona presidenta del Parlament Europeu. Va promulgar a França la llei anomenada llei Veil per la qual es va despenalitzar l'avortament en aquest país.

Montserrat Abelló: poetessa i traductora, gran defensora de la llengua catalana, llengua amb la qual va escriure la seva obra en temps de repressió lingüística franquista. L'any 1998 va rebre la Creu de Sant Jordi.

Dolors Aleu i Riera: primera dona llicenciada en Medicina a Espanya l'any 1882, després d'esperar 3 anys que la Facultat li donés permís per fer l'examen de llicenciatura, ja que havia acabat els estudis de Medicina l'any 1879.

Rosa Sensat: mestra vinculada a l'educació pública a Catalunya durant les primeres dècades del segle XX. Va defensar una educació amb proximitat a la natura i l'experimentació. Connectada amb el moviment feminista català, va apostar de manera especial per la renovació en l'ensenyament de les ciències i la racionalització de les assignatures considerades femenines donant suport a la transformació de l'educació cap a la coeducació.

Activitat 2

La capsa

20 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:

- Identificar i comprendre els conceptes de sexe, gènere, estereotips i rols de gènere.
- Entendre que el masclisme no és una realitat fixa, sinó una construcció social.
- Trencar mites i creences vinculades als estereotips i rols de gènere.
- Identificar com la normativitat de gènere ens pot perjudicar.

Descripció i desenvolupament

S'indica a l'alumnat que escrigui a la fitxa de l'activitat quin comportament s'espera que tinguin els nois i quin comportament s'espera que tinguin les noies (característiques físiques, habilitats, etc.), segons el que es considera un comportament "típicament" masculí o femení a cada societat. La nostra societat està estructurada d'una manera determinada, i aquesta estructura perpetua uns rols marcats. Es tracta de ser-ne conscients i de treballar per canviar tota aquella situació que no sigui justa ni saludable.

Es deixa un temps perquè l'alumnat empleni la graella individualment, facilitant l'ajuda del o la docent si ho necessiten. Un cop completada la graella, l'alumnat compartirà algunes de les seves respostes i es definiran els conceptes de sexe, gènere, estereotips i rols de gènere. Finalment la classe respondrà a l'última pregunta i es farà una posada en comú.

Rol com a docent

- Crear un clima de respecte i confiança.
- No permetre comentaris ni actituds discriminatòries o sexistes.
- Facilitar la intervenció de l'alumnat.
- Acompanyar en la dinàmica i resoldre els dubtes de l'alumnat.
- Dinamitzar el temps.

Activitat 2

La capsa

20 minuts

2.1. Escriviu una llista de situacions, frases, comentaris que hàgiu sentit alguna vegada sobre expectatives que la societat ha creat entorn els homes i les dones i que exemplifiqui allò que s'espera que facin les dones pel fet de ser dones i els homes pel fet de ser homes. Es tracta de detallar característiques associades socialment a la masculinitat i la feminitat.

Per mantenir aquesta estructura, la societat crea els seus propis funcionaments i estratègies, construint aquestes expectatives socials segons el sexe.

Sens dubte, el gènere i la cultura configuren la nostra identitat i són importants per a nosaltres, però hem d'aconseguir que els rols de gènere i la tradició cultural ens ofereixin un marc ampli per ser i viure i no ens coarti la llibertat. De fet, ens han de permetre desenvolupar-nos i tenir una identitat simbòlica plena i saludable a partir de la qual créixer en tots els àmbits de la vida, d'una forma significativa.

Cal deixar molt clar a l'alumnat que ens estem referint a com la societat entén i valora com ha de ser un home "de veritat" i com ha de ser una dona "de veritat", independentment de si hi estan d'acord o no a títol personal.

És important que durant el desenvolupament de l'activitat, no només us centreu en la part negativa de les conseqüències de la normativitat de gènere, també és important que treballem com podem transformar-la amb els nostres comportaments i actituds (per exemple, si no estem d'acord amb els estereotips i rols de gènere, hem de ser conscients de no reproduir-los en el nostre dia a dia).

COMPORTA'T COM UNA NOIA

- Ha de ser sensible
- Ha de ser presumida
- Ha de saber cuinar
- És complaent: una bona nena no ho faria
- El que necessita és un home

Aclariment:

Estereotips femenins: inestabilitat emocional, falta de control, passivitat, frivolitat, submissió, dependència, subjectivitat, aptituds intel·lectuals per les lletres, intuïció, afectivitat molt marcada, irracionalitat, tendresa, por, debilitat, incoherència...

COMPORTA'T COM UN NOI

- No ploren
- Han de ser forts i valents
- Han de ser dominants en les seves relacions
- Han de portar diners a casa
- No saben tenir cura de les criatures

Aclariment:

Estereotips masculins: estabilitat emocional, dinamisme, domini, objectivitat, afectivitat indefinida, aptituds intel·lectuals per les ciències i la tecnologia, amor al risc, mecanismes d'autocontrol, agressivitat, afirmació del jo, racionalitat, valentia, franquesa, eficàcia, més

Rols femenins: tenir cura de la llar, de les criatures, del marit, dels avis, dels amics...
cuinar, planxar, ordenar...

capacitat física...

Rols masculins: mantenir la família, tenir un bon lloc de treball, mostrar-se autoritari, saber de futbol...

Creieu que aquesta expectativa social (normativitat de gènere) ens podria perjudicar o ens perjudica d'alguna manera? Per què?

Totes aquestes creences (estereotips) i rols de gènere ens limiten. Ens condicionen a ser d'una manera determinada sota una pressió i expectatives restrictives segons si hem nascut nen o nena.

Cada persona és un món, però és clar que aquesta normativitat és perjudicial a molts nivells (físic, mental, emocional) segons com siguin la persona i el seu entorn perquè impedeix que l'individu s'expressi plenament. Per això és fonamental que ens hi oposem i mostrem la nostra disconformitat.

Tot i que els rols de gènere els aprenem des de la infància per mitjà de l'educació, la cultura, els mitjans de comunicació, la família, etc., podem transformar aquesta realitat i anar modificant, a poc a poc, les nostres creences i conductes per arribar a esdevenir persones autèntiques i lliures.

És important clarificar aquests conceptes:

Sexe: es refereix a les característiques físiques, biològiques, anatòmiques i fisiològiques dels éssers humans que els defineixen com a mascle o femella. S'utilitza també com a criteri de classificació social de les persones entre homes i dones. El sexe en si, masculí o femení, no comporta intrínsecament l'adopció d'uns determinats rols socials. L'adopció de rols en funció del sexe és una qüestió cultural.

Gènere: és una construcció social vinculada al sexe, que s'adquireix a partir dels missatges socials que es reben des del naixement. Quan parlem de gènere parlem de ser home o ser dona. Simone de Beauvoir va descriure aquest procés en la seva coneguda afirmació: "No es neix dona, s'arriba a ser-ne".

Estereotips de gènere: conjunt d'idees, clixés i prejudicis que s'adjudiquen a les persones en funció del seu sexe biològic. Es tracta d'idees simplistes que uniformen les persones a partir de les normes o dels patrons culturals establerts.

Rols de gènere: model de comportament, normes, funcions, expectatives i espais socials que, en una societat determinada, s'assigna a les persones segons si són homes o dones.

Normativitat de gènere: règim social, polític i econòmic que imposa allò que socialment és considerat apropiat segons el sistema sexe/gènere mitjançant diversos mecanismes: mèdics, artístics, educatius, religiosos, jurídics, etc., i per mitjà de diverses institucions que presenten els rols de gènere com a necessaris per al bon funcionament de la societat i com l'únic rol vàlid del desenvolupament personal.

Activitat 3

Si no ho veig, no m'ho crec: sexisme a la publicitat

20 minuts

Finalitat

Amb aquesta activitat l'alumnat ha de poder:

- Reconèixer el sexisme a la societat a través de la publicitat.
- Analitzar amb una mirada crítica algunes campanyes publicitàries.
- Reflexionar sobre els missatges publicitaris, les nostres expectatives i el consum.

Descripció i desenvolupament

Es demana a l'alumnat que observi la fitxa corresponent a l'activitat en què apareixen unes imatges publicitàries. A continuació, han d'escriure una llista de missatges que creuen que transmeten aquestes imatges. Després, en grup, reflexionaran i respondran unes preguntes.

Per acabar, l'alumnat compartirà alguna de les seves respostes i es farà una petita reflexió conjunta de tot el grup classe. Per portar-la a terme, serà útil que comparteixin i escriguin en un mural els missatges que han escrit a l'inici de l'activitat. S'escull una de les imatges publicitàries i s'analitza conjuntament amb tot el grup, anotant les reflexions en el mural.

Es tracta de posar en relleu que el sexisme no només es troba en la publicitat sinó que també regeix les nostres vides a través d'actituds, comentaris, pensament, etc.

Es tracta que davant de la injustícia social que significa el sexisme l'alumnat assumeixi una actitud activa.

Rol com a docent

- Crear i mantenir un clima de confiança i respecte.
- Donar resposta a les necessitats de l'alumnat durant l'activitat.
- Moderar les intervencions de l'alumnat que hi vulgui participar.
- Evitar i no permetre comentaris discriminatoris i sexistes.
- Dinamitzar la gestió del temps.

Activitat 3

Si no ho veig, no m'ho crec: sexisme a la publicitat

20 minuts

3.1 Observa atentament les següents imatges publicitàries i fes una llista de tots els missatges possibles que interpretes i et transmeten.

3.2 A continuació feu un grup de 4 persones (millor si us barregeu noies i nois) i exposeu la vostra opinió sobre aquestes qüestions:

- Esteu d'acord amb el que mostren aquestes imatges?

A simple vista podem estar-hi d'acord pel fet de veure noies i nois guapos, amb cossos perfectes i molt sensuals. Però si ens parem a analitzar-les ens adonarem que, a part de no respondre a la realitat i diversitat dels cossos, dona una imatge i uns missatges clarament discriminatoris i sexistes.

Analitzem-les una per una:

Anunci bombons Magnum: a la part superior del cartell, hi apareix una noia desdoblada, representant una imatge dins els cànons de bellesa imposats. Si ens fixem en l'expressió de la cara i el cos en general, observem expressions contrastades que ens transmeten diferents estats emocionals.

La noia de l'esquerra (amb color de pell blanca) fa cara de resignació i ens transmet, per la seva posició corporal amb les espatlles cap endins i les mans a la cintura, una sensació de ser una noia més aviat reprimida i introvertida. En canvi, la noia de la dreta (amb un color de pell més fosca, de color xocolata, simulant el color d'un bombó) té una expressió sensual, de plaer.

El cartell compara el plaer de menjar-se un bombó amb el plaer sexual, alhora que transmet el missatge que els estats de resignació, avorriment, monotonia, es poden esvair per mitjà del consum d'un bombó. Ens diu que aquest bombó de xocolata ens anima, ens alegra la vida. A més a més, si ens fixem en altres detalls de la distribució del disseny, veurem com el nom del producte està col·locat de forma estratègica a l'alçada dels pits, per seguir reproduint el missatge de plaer sexual.

Anunci Dolce&Gabbana: a l'anunci s'observa, clarament, com s'utilitza com a recurs la cosificació masculina, mostrant una imatge ideal segons els cànons de bellesa que imposa la societat, i reforçant el vincle d'aquesta imatge ideal amb la capacitat d'agradar i la sexualitat.

Tots aquests elements apelen el nostre desig d'agradar a les altres persones, provoquen que inconscientment vulguem sentir-nos com l'home de la imatge i que fins i tot sentim la necessitat d'adquirir el producte (les ulleres) no tant pel producte en si, sinó per la intensitat d'aquest desig sensual. Sentir-nos atractius i atractives, poder agradar, és un desig comú.

Anunci Nou AxeExcite: a la part superior de l'anunci se'ns mostra una imatge del producte, en aquest cas un desodorant adreçat a homes heterosexuais. A baix, una dona que simbolitza un àngel que ha caigut del cel violentament a terra, involuntàriament i atreta pel producte que s'anuncia.

La imatge de la dona transmesa és la d'un ésser sensual, innocent i pur, amb uns trets físics atractius i delicats. L'anunci presenta la idea que aquests éssers són un objecte del desig inassolible i que el producte produeix una mena de miracle que fa possible allò impossible. Amb les lletres del text *HASTA LOS ÁNGELES CAERÁN* es representa el moviment de baixada allargant un parell de lletres i simulant així la caiguda de l'àngel per la força del producte que l'home utilitza. Ens remet al consum de les dones com a objecte de plaer dels homes i sense voluntat per part d'aquestes.

Anunci PS4: en aquest anunci publicitari es mostra el cos semidespullat d'un noi atlètic i musculós. S'insinua que té un òrgans sexuals molt desenvolupats.

S'ha fet l'analogia entre els dos comandaments del producte i els òrgans sexuals del noi, transmetent una imatge cosificada i sexualitzada d'aquest i enviant el missatge que els atributs sexuals prevalen per sobre de, per exemple, els intel·lectuals o altres parts del cos, com la cara. També observem que hi ha present la metàfora d'utilitzar els comandaments com el poder associat a la masculinitat representada en els genitals virils. Indueix a pensar en altres conceptes tradicionalment associats de manera estereotipada als homes, com ara la seguretat, la fortalesa, el control...

Anunci Mediamarkt: aquesta publicitat sexista segueix la línia de moltes d'altres que utilitza aquesta empresa.

A l'anunci observem en primer pla la imatge d'unes cames (una dona amb les cames obertes) i al centre tres homes mirant les seves parts íntimes, amb una expressió facial i corporal (amb les boques obertes i assenyalant sota la faldilla de la dona) que transmet el plaer de tenir accés a mirar tot allò que vulguis, en aquest cas en grup, i fer-ne comentaris, fer-ne un ús. Observen i comenten amb complicitat l'objecte que tenen a l'abast. Un missatge publicitari que obertament vexa les dones.

El missatge escrit de l'anunci *Un año calentando el ambiente...* reforça el vincle sexual de la imatge i la sensació que viurem amb l'oferta que anuncia l'empresa i el sexe.

• Creieu que totes aquestes estratègies publicitàries són necessàries?
Per què?

La majoria de vegades aquestes estratègies potencien les diferències entre sexes i accentuen els missatges i valors discriminatoris i sexistes amb una representació de les dones com a objectes i dels homes com a subjectes a qui cal complaure.

• Com ens sentim quan ens veiem representades i representats d'aquesta manera?

A la vida real moltes noies no s'accepten tal com són perquè la pressió per tenir un bon aspecte físic és molt alta (més en les noies que els nois) i perden l'autoestima, ja que consideren que no compleixen els cànons de bellesa estipulats.

Potència que els rols i les relacions s'entenguin de manera equivocada, predeterminada. Sovint el jovent reproduïx gestos o fins i tot escenes publicitàries per seguir el corrent actual.

Els nois també s'haurien de sentir incòmodes davant d'aquestes imatges per la imatge que donen d'ells: uns mascles que consideren les dones com un objecte o conquesta per satisfer un desig sexual. Fora bo, també, fer-los reflexionar críticament sobre la imatge de les noies.

- Si penseu en aquestes imatges i l'equitat de gènere, què és el primer que us ve al cap?

Aquestes imatges no promouen l'equitat de gènere. Precisament representen l'altre extrem, potencien les desigualtats entre homes i dones per a una finalitat de consum.

Finalment, compartim amb tot el grup les conclusions.

Sexisme: discriminació per qüestió de sexe. Es manifesta en pràctiques, prejudicis i ideologies que infravaloren o exclouen les persones d'un sexe pel fet de considerar-lo inferior a l'altre.

La publicitat: la publicitat és un dels àmbits on clarament veiem que es reproduïxen i potencien les desigualtats home-dona com a recurs per al consum. La representació de les dones a la indústria publicitària segueix reproduint i transmetent una imatge de les dones vinculada a una relació de dependència, de servei cap a l'home, de submissió i cura que les mostra com a objectes.

Cosificació de la dona: ús que es fa de la imatge de les dones per a finalitats que no la dignifiquen com a persona, com, per exemple, qualificant-la en funció de la bellesa o de la correspondència amb el desig sexual masculí, sense fer referència ni a la capacitat racional ni a la dignitat humana. Sovint el cos de la dona es mostra i tracta com un mer objecte, explotat i exposat, de vegades juntament amb altres objectes i productes. Cosificació equival a tractar el cos (i la persona) com un mer objecte.

Els arguments que s'utilitzen, des de la publicitat, són diferents si el producte s'adreça al consum dels homes o al de les dones.

En general, alguns dels missatges que suggereixen aquestes imatges publicitàries són:

- Les dones són un objecte sexual.
- La importància està en el cos físic, en la imatge personal.
- El control de l'home sobre la dona.
- La dona s'ha de sotmetre a l'home.
- Tenir "*sex appeal*" és el més important per rebre una valoració social.
- La dona sempre ha d'estar disponible a les necessitats i desitjos de l'home.
- Etc.

Idees clau

Conèixer i reconèixer les dones referents contribueix a reivindicar els drets de les dones i la seva contribució al desenvolupament humà.

Construir identitats lliures d'estereotips fa que les persones no se sentin forçades ni pateixin els prejudicis de viure, de manera obligada i discriminatòria, la construcció de la pròpia identitat segons unes expectatives.

El sexisme es manifesta en pràctiques, prejudicis i ideologies que menystenen i exclouen les persones d'un sexe per considerar-lo inferior a l'altre. En la societat patriarcal hi ha molt sexisme envers les dones, que cal combatre.

Altres recursos

[Què significa fer alguna cosa com una noia?](#) En aquesta campanya publicitària d'una marca esportiva, s'incideix en la superació dels estereotips de gènere referents, etc.

[1a pers. femení, plural.](#) En aquest documental del Centre de Cultura de Dones Francesca Bonnemaison, hi apareixen dones diverses que aporten reflexions sobre el sexisme a la societat i els models transmesos per dones.

[Canvia el conte.](#) En aquest vídeo de Little Revolutions, un grup de nois i noies presenta, a partir d'un espectacle de titelles, una anàlisi crítica dels estereotips de gènere transmesos en els contes.

Annex

Activitat 1

Qui és qui

FITXA PER A L'ALUMNAT MODEL "A"

a) Empresària tèxtil i benefactora nascuda a Roda de Ter l'any 1886. Òrfena des de ben petita, als 22 anys ja gestionava una fàbrica que havia heretat dels seus oncles. Amb el temps va adquirir més edificis industrials a l'Hospitalet de Llobregat, on va ubicar la fàbrica de filatura de cotó amb el nom de Tecla Sala, la qual va dirigir des de 1926 amb 1.200 persones treballadores. Dona amb molt de caràcter i actituds empresarials, tenia grans inquietuds socials i es preocupava per millorar les condicions del seu personal. A la fàbrica hi havia servei d'infermeria, dutxes, escola amb biblioteca, alfabetització i brodat. Va ser nomenada filla adoptiva per la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat, entre d'altres reconeixements.

b) Pintora i gran artista revolucionària mexicana. Tot i que ella deia que havia nascut l'any 1910, ho va fer el 1907 quan va començar la revolució mexicana i s'esdevingué la retirada de poder del president Porfirio Díaz. L'any de naixement d'aquesta artista és un element més que ens mostra el seu esperit de lluita amb la situació i el moment que vivia el seu país. Una dona que no va tenir una vida fàcil, a conseqüència de la salut: va patir poliomielitis i, més tard, encara jove, un accident li va ocasionar moltes operacions quirúrgiques. La seva expressió artística projectada per mitjà de les seves obres és un reflex de la relació que tenia amb el món.

c) Biòloga marina, exploradora i autora de diferents investigacions i documentals. Primera científica, com a cap, de l'Administració Nacional Oceànica i Atmosfèrica. Ha dedicat tota la seva vida a tenir cura de la natura, més concretament, a estudiar la situació dels oceans. Ha col·laborat en estudis sobre les afectacions del petroli abocat al mar durant la Primera Guerra del Golf, o els danys provocats pels petrolers. Des de 1998 és l'autora de nombrosos documentals del National Geographic. L'any 2018 va rebre el Premi Princesa d'Astúries de la Concòrdia.

FITXA PER A L'ALUMNAT MODEL "B"

d) Amb disset anys, va rebre el Premi Nobel de la Pau. És coneguda per la seva lluita pels drets de les persones, però especialment de les dones, en una zona del Pakistan on el règim talibà prohibeix que les nenes puguin anar a l'escola. Les seves inquietuds i iniciatives l'han convertida en una activista, reconeguda internacionalment. Ha guanyat molts premis de reconeixement per la seva tasca, entre els quals ha estat la primera guanyadora del premi National Youth Peace Prize, que actualment porta el seu nom. És una gran defensora del dret a l'educació, motiu pel qual la revista *Time*, durant el període 2013-2015, va incloure-la a la llista de les 100 persones més influents del món.

e) Enginyera industrial feminista, nascuda a Catalunya (Girona), fou una dona pionera a l'àmbit de les ciències pures. Ha estat la segona dona catalana, i la tercera espanyola, que va obtenir el títol d'Enginyeria Industrial. Al llarg de la seva carrera va haver de lluitar molt i fer-se un lloc en aquest món tan masculinitzat. Des d'un principi mai ho va tenir fàcil, ja que era molt estrany que una dona fos enginyera. Havia de demostrar la seva vàlua.

f) Va estudiar batxillerat de ciències i va ser la primera dona a llicenciar-se a la Facultat de Ciències de la Universitat de Barcelona l'any 1931. Va fer classes com a professora ajudant interina a la UB i també al Liceu Garcigoy i a l'Institut Balmes. En acabar la guerra civil, el 1939, va fundar "les escoles" (n'era una, però dividida en dues ja que el franquisme prohibia l'educació mixta), perquè noies i nois poguessin continuar estudiant. Es va esforçar a transmetre'ls el seu esperit fort, raonat, emprenedor, modern i laic. L'escola va tirar endavant gràcies a la seva iniciativa i vocació, i encara es manté oberta dirigida per un dels seus nets.

FITXA PER A L'ALUMNAT MODEL "A"

A quina història creieu que correspon aquesta imatge?

FITXA PER A L'ALUMNAT MODEL "A"

A quina història creieu que correspon aquesta imatge?

FITXA PER A L'ALUMNAT MODEL "A"

A quina història creieu que correspon aquesta imatge?

FITXA PER A L'ALUMNAT MODEL "B"

A quina història creieu que correspon aquesta imatge?

FITXA PER A L'ALUMNAT MODEL "B"

A quina història creieu que correspon aquesta imatge?

FITXA PER A L'ALUMNAT MODEL "B"

A quina història creieu que correspon aquesta imatge?